

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Faldy, CSc. a soudců JUDr. Zdeňka Dese a JUDr. Miroslava Galluse v právní věci žalobkyně L. L. G. & C., K., zast. JUDr. H. K., advokátkou proti žalované K. a. s., zast. JUDr. J. C., advokátkou, o zaplacení 46.358,- EUR s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Cm 69/94, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. července 2006, č. j. 8 Cmo 426/2005-309, takto:

I. Dovolání se odmítá.

II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradu nákladů dovolacího řízení částku 12.257,- Kč k rukám její zástupkyně do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 25. srpna 2005, č.j. 31 Cm 69/1994-290 žalobu o zaplacení částky 46.358,- EUR s příslušenstvím (původně o 92.400 DEM s příslušenstvím) zamítl (výrok II.). Řízení ohledně 9 % úroku z prodlení z důvodu částečného zpětvzetí žaloby ve výroku I. zastavil. Ve výrocích III. a IV. rozhodl soud o nákladech řízení. Soud prvního stupně rozhodoval v pořadí čtvrtým rozsudkem poté, co byl jeho v pořadí první rozsudek ze dne 26. 9. 1997, č.j. 31 Cm 69/94-46 zrušen usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 30. března 1999, č.j. 8 Cmo 5/98-70, další rozsudek ze dne 21.3.2000, č.j. 31 Cm 69/94-117 zrušen usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 2.11.2000, č.j. 8 Cmo 383/2000-142 a další rozsudek ze dne 23.7.2002, č.j. 31 Cm 69/94-214 zrušen usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 29.5.2003, č.j. 8 Cmo 301/2002-231. Soud prvního stupně v rozsudku předcházejícím napadené rozhodnutí odvolacího soudu uvedl, že předmětem sporu byl jednak nárok na zaplacení ceny vyrobené barvy ve výši 36.205,- EUR, jednak nárok na náhradu škody za náklady, které měla žalobkyně vynaložit za likvidaci barvy ve výši 10 153,- EUR a dále nárok na úrok z prodlení. Soud prvního stupně se zabýval primárně otázkou vzniku práva na zaplacení ceny vyrobené barvy, respektive otázkou uzavření kupní smlouvy na dodávku barvy z hlediska čl. 55 Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, publikované pod č. 160/1991 Sb. (dále jen „Vídeňská úmluva“). Soud prvního stupně dospěl k závěru, že z ustanovení čl. 55 Vídeňské úmluvy je k návrhu smlouvy požadováno jeho potvrzení, ve kterém nemusí být výslovně stanovena kupní cena a ani ujednání umožňující její určení, v daném případě však nebylo žádným z provedených důkazů prokázáno, že by předmětný návrh smlouvy byl jakýmkoliv způsobem potvrzen ze strany žalobkyně. Jelikož žalobkyně neprokázala, že by v daném případě byla uzavřena kupní smlouva, soud prvního stupně žalobu ohledně ceny barvy zamítl. Rovněž žalobu zamítl ohledně nároku na náhradu škody a úroků z prodlení, neboť žalobkyně neprokázala, že by žalovaná porušila smluvní závazek a dále, že by se žalovaná dostala do prodlení se splněním peněžitého závazku.

Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé potvrdil (výrok I. a/), rozsudek potvrdil i ve výroku IV. o nákladech řízení (výrok I. b/). Výrok III. rozsudku soudu prvního stupně o nákladech řízení ve výroku I. c) změnil. Odvolací soud zastavil odvolací řízení proti výroku I. soudu prvního stupně (výrok II.). Ve výroku III. rozhodl odvolací soud o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že provedeným dokazováním nebylo prokázáno, že došlo k uzavření kupní smlouvy mezi účastníky. Odvolací soud na základě výsledků dokazování dospěl k závěru, že žalobkyně prokázala pouze existenci a obsah objednávky žalované ze dne 4.5.1993, a již neprokázala, že by tento návrh smlouvy byl

žalobkyní akceptován (příčemž na uvedený návrh smlouvy a jeho případné přijetí žalobkyní bylo třeba aplikovat čl. 55 Vídeňské úmluvy). Podle odvolacího soudu nebylo prokázáno ani to, že by ve smyslu čl. 18 odst. 3 Vídeňské úmluvy, např. na základě uvedené objednávky nebo v důsledku praxe zavedené mezi účastníky nebo zvyklostí, žalobkyně vyjádřila souhlas provedením úkonu jako je odeslání zboží, a to ve lhůtě uvedené v čl. 18 odst. 2 Vídeňské úmluvy. Po opakování důkazu listinou ze dne 14.5.1993, mající podle tvrzení žalobkyně osvědčit existenci kupní smlouvy, dospěl odvolací soud k závěru, že ani tímto důkazem nebyla existence smlouvy prokázána, jelikož jejím obsahem je pouze žádost žalované o stanovisko ke změně způsobu balení barvy. Ze shora uvedených důvodů odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé potvrdil, neboť s ohledem na neexistenci kupní smlouvy neshledal existenci práva na zaplacení kupní ceny ani nárok na náhradu škody vzniklé v souvislosti s porušením závazku. K námitce žalobkyně ohledně neprovedení důkazů výpisy z účtů u banky ohledně platby za likvidaci objednaných a neodebraných barev, odvolací soud uzavřel, že za stavu kdy nebyla prokázána existence kupní smlouvy, nebyl třeba se zabývat již vznikem a výší škody. Ke stanovisku Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky ze dne 28. 12. 2003 odvolací soud uzavřel, že závěr, že smlouva byla platně uzavřena, byl přijat na základě aplikace čl. 55 Vídeňské úmluvy, aniž by z tohoto stanoviska bylo jasné, co bylo nabídkou na uzavření smlouvy a co bylo její akceptací.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně včasné dovolání, opírajíc je co do přípustnosti o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Z obsahu dovolání (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) vyplývá, že žalobkyně uplatňuje nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem a rovněž namítá, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (tedy, že jsou dány dovolací důvody podle § 241a odst. 2 písm. b/ a a/ o. s. ř.).

Z obsahu dovolání dále vyplývá, že dovolatelka shledává zásadní právní význam rozhodnutí odvolacího soudu, neboť „aspekty vzniku kupní smlouvy podle Vídeňské úmluvy nebyly zatím judikaturou nikdy řešeny“. Dovolatelka nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že ke vzniku kupní smlouvy nemohlo dojít, když žalobkyně neprokázala, že návrh na uzavření smlouvy byl žalobkyní akceptován. Dovolatelka dále namítá, že odvolací soud řadu žalobkyní navržených důkazů neprovedl ani v odůvodnění neuvedl, proč tyto důkazy neprovedl (např. dopis ze dne 17.9.1993, dopis ze dne 10.9.2001). Podle dovolatelky soudy ve svých rozhodnutích nezohlednily, že je třeba brát zřetel na praxi, kterou mezi sebou strany zavedly, zvyklostí a následné chování stran. Dovolatelka nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu ohledně dopisu ze dne 14.5.1993, a rovněž s hodnocením stanoviska Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky ze dne 28. 12. 2003.

Dovolatelka navrhuje zrušit rozhodnutí odvolacího soudu spolu s rozhodnutím soudu prvního stupně a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu jako věcně správné potvrdil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.), po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu ust. § 241 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání, neboť dovolání lze podat proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu, pokud je zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Přípustnost dovolání proti rozsudku upravuje ustanovení § 237 o. s. ř. Jak vyplývá z obsahu výroku rozsudku soudu prvního stupně a výroku rozsudku soudu odvolacího, je rozsudek odvolacího soudu ve věci samé rozsudkem potvrzujícím; dovolání proti němu proto není z hlediska ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné.

Další možnost přípustnosti dovolání proti rozsudku ve věci samé plyne z ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., podle kterého je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl jinak

než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil. Soud prvního stupně sice rozhodoval ve věci opakovaně, avšak ve všech předchozích rozsudcích rozhodl ve věci samé stejně, a to tak, že žalobu zamítl. Přípustnost dovolání proto nelze dovodit ani z ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. Zbývá posoudit přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Podle tohoto ustanovení je přípustné dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.). Předpokladem přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je, že řešená právní otázka měla pro rozhodnutí o věci určující význam, tedy že nešlo jen o takovou otázku, na niž výrok odvolacího soudu nebyl z hlediska právního posouzení založen. Zásadní právní význam pak má rozhodnutí odvolacího soudu zejména tehdy, jestliže v něm řešená právní otázka má zásadní význam nejen pro rozhodnutí konkrétní věci (v jednotlivém případě), ale z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (pro jejich judikaturu) nebo obsahuje-li řešení právní otázky, které je v rozporu s hmotným právem. Dovolání je přípustné, jde-li o řešení otázek právních (ať již v rovině procesní nebo v oblasti hmotného práva), jiné otázky (zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění) přípustnost dovolání podle cit. ustanovení nezakládají.

Dovolatelka sice neformulovala obecnou otázku zásadního právního významu, která by měla judikatorní přesah, avšak její námitky obsahově směřují k výhradě, že vznik kupní smlouvy byl oběma soudy posouzen v rozporu s hmotným právem, jež představuje Vídeňská smlouva. Podle čl. 18 odst. 2 Vídeňské smlouvy „Přijetí nabídky se stává účinným v okamžiku, kdy vyjádření souhlasu dojde navrhovateli. Přijetí není účinné, jestliže vyjádření souhlasu nedojde navrhovateli v době, kterou určil, a není-li tato doba určena, v rozumné době s přihlédnutím k okolnostem obchodu, včetně rychlosti sdělovacích prostředků, které navrhovatel použil. Ústní nabídka musí být přijata ihned, ledaže z okolností vyplývá něco jiného“. Podle odst. 3 tohoto článku „Jestliže však na základě nabídky nebo zvyklostí, může osoba, které je nabídka určena, vyjádřit souhlas provedením úkonu bez vyrozumění navrhovatele, jako odesláním zboží nebo zaplacením kupní ceny, je přijetí účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon vykonán, za předpokladu, že byl vykonán ve lhůtě stanovené v předchozí odstavci“.

V čl. 55 Vídeňské úmluvy se pak stanoví, že „jestliže smlouva byla platně uzavřena, avšak není v ní výslovně nebo nepřímou stanovena kupní cena ani ustanovení umožňující její určení, má se za to, že strany, pokud neprojevily jinou vůli, nepřímou určily kupní cenu odpovídající kupní ceně, která se všeobecně účtovala v době uzavírání smlouvy za takové zboží za srovnatelných okolností v příslušném obchodním odvětví“.

Z cit. ustanovení Vídeňské úmluvy vyplývá, že čl. 55 týkající se kupní ceny, lze použít jen za předpokladu, že smlouva byla platně uzavřena. Na prvním místě je tedy právní posouzení otázky, zda vznikla kupní smlouva, tj. zda kupní smlouva byla uzavřena a je platná.

V tomto ohledu bylo na místě aplikovat v předmětném případě nejen čl. 18 odst. 2, nýbrž též odstavce 3 tohoto článku o vyjádření souhlasu s nabídkou (neboli její přijetí) provedením příslušného úkonu (odesláním zboží, zaplacením kupní ceny apod.). V takovém případě je třeba zkoumat praxi zavedenou mezi stranami, resp. jejich zvyklosti, vyplývající z dosud realizovaných obchodů, včetně následného chování stran po předložení objednávky (resp. po uzavření smlouvy). Z tohoto hlediska bylo nutno hodnotit též přípis žalobkyně ze dne 9. 5. 1993, jímž potvrzuje příjem objednávky č. 93/1/0754 ze dne 4. 5. 1993 (ve spise č. I. 75) a dále též přípis žalované ze dne 14. 5. 1993, požadující „změnu způsobu balení barvy WG 24-

9100“ (ve spise č. I. 122). a následný dopis žalobkyně (ve spise č. I. 123).

Jestliže na základě uvedených důkazů dospěl odvolací soud k závěru, že smlouva nebyla uzavřena, nelze jeho právnímu posouzení vytknout pochybení, poněvadž jeho úsudek není v rozporu s hmotným právem, tj. čl. 18 Vídeňské úmluvy.

Výhradami, jimiž dovolatelka odvolacímu soudu (i soudu prvního stupně) vytýká neprovedení důkazů, tvrdí existenci vady řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., která je ovšem pro řešení otázky přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. bez právního významu. Zbývající námitky dovolatelky jsou podřaditelné dovolacímu důvodu podle § 241a odst. 3 o. s. ř. (tedy, že rozhodnutí vychází ze skutkových zjištění, která nemají podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování), tyto námitky však za situace, kdy je zvažována přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., úspěšně uplatnit nelze. Poněvadž Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu z pohledu dovolatelem uplatněných dovolacích důvodů a jejich obsahového vymezení zásadně právně významným neshledal, dovolání žalobkyně, které není přípustné ani podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení dovolací soud rozhodl dle ustanovení § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř. tak, jak se uvádí ve výroku, a přiznal žalované náhradu nákladů řízení podle ustanovení § 3 odst. 6, § 10 odst. 3, § 14 odst. 1 a § 18 vyhlášky č. 484/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve výši 10.000,- Kč, a z paušální náhrady 300,- Kč za jeden úkon právní služby (vyjádření k dovolání) podle ustanovení § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. s připočtením 19 % DPH podle § 137 odst. 3 o. s. ř. ve výši 1.957,- Kč, celkem tedy 12.257,- Kč.

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

Nesplní-li povinná, co jí ukládá toto rozhodnutí, může se oprávněná domáhat soudního výkonu rozhodnutí.

V Brně dne 25. června 2008

JUDr. František Faldyna, CSc
předseda senátu